

Nr 60.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 3 juni 1915 om eftergift vid krig eller krigsfara från vissa bestämmelser om arbetstid för minderåriga och kvinnor; given Stockholms slott den 5 februari 1918.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 3 juni 1915 om eftergift vid krig eller krigsfara från vissa bestämmelser om arbetstid för minderåriga och kvinnor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

Förslag

till

L a g

om fortsatt tillämpning av lagen den 3 juni 1915 om eftergift vid krig eller krigsfara från vissa bestämmelser om arbetstid för minderåriga och kvinnor.

Härigenom förordnas, att det i lagen den 3 juni 1915 om eftergift vid krig eller krigsfara från vissa bestämmelser om arbetstid för minderåriga och kvinnor innefattade stadgandet, vilket enligt nämnda lag och sedermera givna förordnanden gäller till och med den 28 februari 1918, skall äga fortsatt tillämpning till och med den 28 februari 1919; skolande av Konungen jämlikt denna lag meddelad eftergift ej äga tillämpning längre än till och med sistnämnda dag.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 februari 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

T. f. departementschefen, statsrådet Petrén anförde:

Genom lagen den 3 juni 1915 om eftergift vid krig eller krigsfara från vissa bestämmelser om arbetstid för minderåriga och kvinnor förordnades, att Kungl. Maj:t skulle äga att, beträffande företag, som avsåge tillverkning eller beredning av förnödenheter för rikets försvar, vid krig eller krigsfara, i den mån så funnes av behovet oundgängligen påkallat, meddela eftergift från bestämmelserna i 13 § av lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd, utöver vad enligt 16 § i samma lag vore medgivet, samt från stadgandena i 1 § av lagen den 20 november 1909 angående förbud mot kvinnors användande till arbete nattetid i vissa industriella företag, utöver vad enligt 4 § i samma lag vore medgivet. Ifrågavarande undantagslags giltighetstid begränsades till och med den 29 februari 1916.

Tillkomsten av ifrågavarande lag föranleddes närmast av behovet att vid statens ammunitionsfabrik under då rådande förhållanden använda kvinnor och minderåriga i arbete jämväl nattetid.

Då samma förhållanden, som givit anledning till förenämnda undantagsstadgande, allt sedermera varit rådande, har ifrågavarande lags giltighetstid blivit utsträckt. Enligt lag av den 22 februari 1916 skulle således vad i lagen den 3 juni 1915 stadgats att gälla till och med den 29 februari 1916 äga fortsatt tillämpning till och med den 28 februari 1917, och har genom lag av den 27 februari 1917 ifrågavarande undantagsstadgande givits fortsatt tillämpning under ytterligare ett år eller till och med den 28 februari 1918.

Genom beslut den 27 februari 1917 har Kungl. Maj:t med stöd av sistnämnda lag meddelat sådan eftergift, att tills vidare gälla under tiden till och med den 28 februari 1918, från bestämmelserna i 13 § av omfördälda lag den 29 juni 1912 samt från stadgandena i 1 § av lagen den 20 november 1909, att oundgängligen nödvändiga arbeten vid statens ammunitionsfabrik, vid vilka minderåriga och kvinnor användas, kunde bedrivas, under villkor dock att vederbörande arbetsföreståndare ställde sig till efter rättelse dels de bestämmelser beträffande de vid ammunitionsfabriken anställda minderårigas och kvinnors undersökning och vård av läkare, som socialstyrelsen kunde pröva skäligt föreskriva, dels ock de förelägganden om åtgärder av hygienisk innebörd, som yrkesinspektrisen kunde finna skäl meddela i avseende å minderårigas och kvinnors användande.

Armé-
förvaltningens
artilleri-
departement.

I skrivelse den 11 januari 1918 har arméförvaltningens artilleridepartement gjort framställning om vidtagande av åtgärder för beredande av eftergift under ytterligare ett år i avseende å statens ammunitionsfabrik från gällande bestämmelser angående arbetstid för minderåriga och kvinnor. Till stöd härför har framhållits, att, enligt vad styresmannen för ammunitionsfabriken meddelat, de beställningar, som ammunitionsfabriken hade att utföra under år 1918, visserligen torde kunna utföras under normal arbetstid, men att omständigheter kunde inträffa, vilka kunde nödvändiggöra, att minderåriga och kvinnor måste användas till arbete även nattetid.

Social-
styrelsen.

Över berörda framställning har socialstyrelsen den 23 januari 1918 avgivit infortrat utlåtande. Styrelsen meddelar därvid, att enligt från yrkesinspektrisen inhämtade upplysningar vissa förbättringar vidtagits i arbetsförhållandena vid statens ammunitionsfabrik av sådan beskaffenhet, att betänkligheter från yrkesinspektrisens sida ej förefunnos gent emot

ett tillstyrkande av de sökta eftergifterna för ytterligare ett års tid. Socialstyrelsen har därför ansett sig kunna förorda föreliggande framställning till bifall.

Ehuru sådan eftergift, som i lagen den 3 juni 1915 avses, sannolikt icke, såvitt nu kan bedömas, är erforderlig beträffande statens ammunitionsfabrik för tiden efter den 28 innevarande februari, torde dock med hänsyn till rådande förhållanden möjlighet under ytterligare ett år böra beredas att i fall av behov därstädes använda minderåriga och kvinnor till arbete nattetid. Av föreliggande utredning lär framgå, att eftergift i nämnda hänseende icke möter avsevärdare betänkligheter ur arbetarskyddssynpunkt. Jag förordar därför, att åt det i lagen den 3 juni 1915 innefattade stadgandet gives fortsatt tillämpning under ytterligare ett år eller till och med den 28 februari 1919.

Departements-
chefen.

T. f. departementschefen uppläste därefter ett i överensstämmelse med vad han yttrat upprättat förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 3 juni 1915 om eftergift vid krig eller krigsfara från vissa bestämmelser om arbetstid för minderåriga och kvinnor av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, samt hemställde, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:ts Konungen i nåder lämna bifall.

Ur protokollet:

Nils Adeltgren.

*Bilaga.***Förslag**

till

Lag

om fortsatt tillämpning av lagen den 3 juni 1915 om eftergift vid krig eller krigsfara från vissa bestämmelser om arbetstid för minderåriga och kvinnor.

Härigenom förordnas, att det i lagen den 3 juni 1915 om eftergift vid krig eller krigsfara från vissa bestämmelser om arbetstid för minderåriga och kvinnor innefattade stadgandet, vilket enligt nämnda lag och sedermera givna förordnanden gäller till och med den 28 februari 1918, skall äga fortsatt tillämpning till och med den 28 februari 1919; skolande av Konungen jämlikt denna lag meddelad eftergift ej äga tillämpning längre än till och med sistnämnda dag.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd måndagen den 4 februari 1918.

Närvarande:

Justitieråden GULLSTRAND,
VON SETH,
WEDBERG,
Regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 1 februari 1918, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 3 juni 1915 om eftergift vid krig eller krigsfara från vissa bestämmelser om arbetstid för minderåriga och kvinnor.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av förste kanslisekreteraren i civildepartementet Torsten Einar Löfgren.
Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 februari 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Schotte anmälde lagrådets den 4 februari 1918 avgivna utlåtande över det den 1 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 3 juni 1915 om eftergift vid krig eller krigsfara från vissa bestämmelser om arbetstid för minderåriga och kvinnor; och hemställde föredraganden, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen förordna, att till riksdagen skulle avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Conr. Falkenberg.